Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Avdelningen för patientsäkerhet och beredskap
Britt Arrelöv

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-11-26

HSN 2020-0868

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Yttrande över motion 2020:20 av Britt-Mari Canhasi och Leonid Yurkovskiy (båda SD) om information gällande risker kopplade till inavel mellan kusiner

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motionen Information gällande risker kopplade till inavel mellan kusiner. I motionen föreslår Britt-Mari Canhasi och Leonid Yurkovsiy (båda SD) att regionfullmäktige ger hälso-och sjukvårdsnämnden ett uppdrag att genomföra en informationssatsning om riskerna med inavel mellan kusiner samt att aktivt främja vårdgivare att informera om riskerna med kusingifte.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2020:20 av Britt-Mari Canhasi och Leonid Yurkovsiy (SD)

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Tjänsteutlåtande över motion 2020:20 överlämnas till regionstyrelsen som nämndens yttrande.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund

I motionen beskrivs en ökad risk för ärftliga sjukdomar i samband med kusingifte, då sannolikheten för att anlag för olika sorters allvarliga sjukdomar överförs till barnet ökar om båda föräldrarna bär på samma anlag. Föräldrar som är första gradens kusiner delar cirka 12,5 procent av sina arvsanlag.

Sverigedemokraterna framför i sin motion att information om riskerna med inavel mellan kusiner bor tillgängliggöras på ett liknande sätt som olika myndigheters arbete med andra hälsorisker utifrån målen att skapa förutsättningar for en god hälsa på lika villkor for hela befolkningen.

Motionärerna önskar att information om riskerna med kusinäktenskap ska utgöra en självklar del av det folkhälsofrämjande arbetet och föreslår att regionfullmäktige ger uppdrag till hälso- och sjukvårdsnämnden att göra en informationssatsning om riskerna med inavel mellan kusiner samt att aktivt främja vårdgivare att informera om riskerna med kusingifte.

Överväganden
Som motionärerna konstaterar har barn till föräldrar, som är nära släkt och särskilt i flera led, en ökad risk for ärftliga sjukdomar av olika svårighetsgrad. Det kan leda till svåra handikapp på grund av hjärtfel, utvecklingsstörning och missbildning. Det finns även ökad risk för död under fostertiden, spädbarnstiden och barndomen.

Spridning av kunskap runt frågan är av vikt, men frågeställningen berör inte bara Region Stockholm, utan är en angelägenhet för hela nationen. En informationsinsats bör därför vara nationell och samordnas mellan myndigheter och regioner. Enligt information kommer Socialstyrelsen att arbeta med frågan runt kusingifte. Regionernas organisation för samverkan runt kunskapsstyrning kommer troligen involveras i Socialstyrelsens arbete med frågan.

I avvaktan på resultatet av Socialstyrelsens kommande arbete och de aktiviteter som kan komma ut av detta föreslås att Region Stockholm inte genomför någon egen informationssatsning.

Ekonomiska konsekvenser
Förslag till beslut medför inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för patientsäkerhet
I enlighet med motionen finns en ökad risk för överföring av anlag för ärftliga sjukdomar vid kusingifte.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Information till målgrupper vad gäller risker för överföring av anlag för ärftlig sjukdom kan vara positivt ur aspekter runt jämställd vård.

Miljökonsekvenser

Förslag till beslut medför inga miljökonsekvenser.

Administrativa konsekvenser
I nuläget finns inte något utrymme för nya frågor och krav i kontakterna med vårdgivarna. Dels beroende på att hälso- och sjukvårdsnämnden och vårdgivarna måste fokusera på pandemin samt dess konsekvenser för befolkningen och dels för att förvaltningen ska kunna minska sin administration.

Björn Eriksson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Johan Bratt
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Regionstyrelsen

Godkänd av Björn Eriksson, 2020-11-26

MOTION
2020-03-24

Ankom
Region Stockholm
2020 -03- 24
Dnr. RS 2020-0323

Sverigedemokraterna
Region Stockholm

2020:20

Motion av Britt-Mari Canhasi (SD) och Leonid Yurkovskiy (SD) om information gällande risker kopplade till inavel mellan kusiner

En allt större del av befolkningen i Sverige har rötter från delar av världen som tillämpar kusingifte. Barn till föräldrar som är nära släkt och särskilt i flera led, har en påtaglig ökad risk för ärftliga sjukdomar.

De allra flesta av oss bär på anlag för olika sorters allvarliga sjukdomar och om båda föräldrarna bär på samma anlag ökar sannolikheten att detta överförs till barnet. Konsekvenserna kan bli stort lidande för barnet men även för föräldrarna. Även risken för hjärtfel, utvecklingsstörning och missbildning ökar om föräldrarna är nära släkt, vilket i sin tur medför att livslängden förkortas.

Norska folkhälsoinstitutet har konstaterat att barn i kusinäktenskap löper 60 procent större risk att dö under graviditeten och 150 procent ökad risk att avlida under första året. Risken att barnet dör efter ett års ålder är också förhöjd. Föräldrar som är första gradens kusiner delar cirka 12,5 procent av sina arvsanlag, men i släkter som praktiserat kusinäktenskap i flera generationer och där traditionen sedan länge är samhällsnorm kan den siffran vara högre och därmed också riskerna.

Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten arbetar idag utifrån ett övergripande mål om att skapa förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen och lämnar råd till gravida om tobak- och alkoholvanor, matvanor och övervikt. Socialstyrelsen beskriver även i materialet *Reproduktiv hälsa ur ett folkhälsoperspektiv,* att förstföderskor över 35 år löper större risk för fosterdöd, dålig fostertillväxt och för att barnet föds för tidigt. Sverigedemokraterna anser att information om riskerna med inavel mellan kusiner bör tillgängliggöras på ett liknande sätt, i synnerhet när riskerna är vetenskapligt belagda.

Mot bakgrund av ovanstående anser vi att information om riskerna med kusinäktenskap ska utgöra en självklar del av det folkhälsofrämjande arbetet.

Sverigedemokraterna föreslår regionfullmäktige besluta

Sverigedemokraterna
Region Stockholm

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att göra en informationssatsning om riskerna med inavel mellan kusiner.

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att aktivt främja vårdgivare att informerar om riskerna med kusingifte

Britt-Mari Canhasi
Sverigedemokraterna

Leonid Yurkovskiy
Sverigedemokraterna